

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: **R. V.**, nar. X,
bytem X
zastoupen Mgr. Romanem Václavíkem, advokátem,
se sídlem Kvítková 4703, Zlín

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2023, č. j. MPSV-2022/182329-924/5,
takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 25. 1. 2023, č. j. MPSV-2022/182329-924/5, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 2 600 Kč, a to k rukám Mgr. Romana Václavíka, advokáta se sídlem Kvítková 4703, Zlín, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Úřad práce České republiky - krajská pobočka Zlín, žalobci rozhodnutím ze dne 14. 9. 2022, č. j. 56021/2022/ZLI, nepřiznal příspěvek na péči dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, neboť dle posudkového závěru není žalobce osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby a dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nevede ke schopnosti zvládat alespoň

tři nebo čtyři základní životní potřeby. Žalovaný odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí Úřadu práce potvrdil.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Žalobce trpí několika chronickými poruchami s dopadem na schopnost samostatně zvládat základní životní potřeby. Dle správních orgánů jeho dlouhodobě nepříznivý stav nevede k neschopnosti zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby.
3. Sociální pracovnice při sociálním šetření dne 23. 6. 2022 zaznamenala, že se žalobce pohybuje s pomocí berlí a při chůzi potřebuje doprovod a dohled. Ujde pouze krátkou vzdálenost s pomocí druhé osoby, schody by nezvládl. K lékaři ho vozí pečující osoba. Žalobce se orientuje, domluví se mluvenou řečí, zvládá se podepsat a mobilní telefon ovládá. Nají se lžící u stolu, připravený nápoj vypije, denně vaří pečující osoba. Oblečení a obutí kompletně zajišťuje pečující osoba, žalobce se sám neobleče ani neobuje. Stejně tak umývání provádí pečující osoba, pouze ranní hygienu zvládá žalobce sám s dopomocí. Na toaletu dochází s pomocí pečující osoby. Léky chystá a ošetřování zajišťuje pečující osoba, žalobce léky následně užívá samostatně. Veškeré úřední a osobní záležitosti vyřizuje rodina a celkovou péči o domácnost obstarává partnerka. Z důvodu zhoršení pohyblivosti žalobce potřebuje dopomoc s mobilitou, oblékáním/obouváním, tělesnou hygienou, osobními aktivitami a péčí o domácnost.
4. Podle výsledku posouzení stupně závislosti pro účely příspěvku na péči posudkové lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Zlín ze dne 31. 8. 2022 (dále jako „první posudek“) není žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen zvládat jednu základní životní potřebu - péči o domácnost. Tím nejde o osobu, která se podle § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Úřad práce převzal závěr prvního posudku a rozhodl o nepřiznání příspěvku na péči.
5. Po odvolání žalobce byl jeho zdravotní stav přezkoumán a zhodnocen posudkovou komisí žalovaného. Z posudku posudkové komise ze dne 10. 1. 2023 plyne, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce jsou bolesti páteře, stp. op. hernie disku L5/S1 vlevo v roce 2014, postdiskotomický syndrom S1 vlevo, distální senzomotorická polyneuropatie, plochonoží a stp. implantace TEP coxaw I. dx. v květnu roku 2022 pro coxartrozu. K tomu má žalobce v anamnéze ischemickou srdeční chorobu, stp. non Q IM přední stěny v roce 2007, obstrukční apnoický syndrom těžkého stupně na přetlakové terapii a komplex dalších onemocnění. Je v péči psychiatra pro bipolární poruchu. Žalobce trpí poruchou chůze, má přiměřené duševní kompetence a je kardiopulmonálně kompenzovaný. Ostatní onemocnění zásadním způsobem neomezují funkční schopnosti ve vztahu k vykonávání základních životních potřeb. Vyžaduje každodenní pomoc při zvládnutí jedné životní potřeby - péče o domácnost. Není medicínský důvod, proč by nebyl schopen zvládat ostatní základní životní potřeby. Sociální šetření nekoreluje s možnostmi, které žalobce může vykonávat v souvislosti se svými zdravotními postiženími.
6. Žalovaný plně převzal závěry posudkové komise, vyjádřil se k dalším odvolacím námitkám žalobce a napadeným rozhodnutím jeho odvolání zamítl.

III. Obsah žaloby

7. Žalobce namítá, že se žalovaný nevypořádal se všemi potřebnými skutečnostmi pro rozhodnutí. Zároveň nesouhlasí se závěry prvního posudku, dle kterého nezvládá pouze péči o domácnost. Žalobce uvádí, že samostatně nezvládá základní životní potřeby mobilitu, oblékání/obouvání, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost a i u dalších základních životních potřeb je třeba výrazná pomoc pečující osoby. Splňuje tudíž zákonné podmínky stupně závislosti v prvním i druhém stupni. Posudková lékařka rozhodla v rozporu se zprávou o sociálním šetření a nezohlednila, že i jí odkazovaná rehabilitace je možná pouze s pomocí pečující osoby. Žalobce se dále neztotožňuje se závěrem, že jeho stav nelze hodnotit jako dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Posudková komise vycházela z nepravdivých informací a vlastních domněnek, a přestože se důkazy rozcházejí, neprohlédla žalobce osobně. Těžká porucha, která objektivně odůvodňuje neschopnost zvládat základní životní potřeby, vychází ze záznamu o sociálním šetření. Žalobce nakonec v této souvislosti nerozumí samotnému závěru žalovaného, který sám uvádí, že žalobce nemůže dané činnosti vykonávat bez obtíží.
8. Současně žalobce žádá o výslech L. B., vypracování nového posudku v otázce posouzení stupně závislosti a přikládá aktuální lékařské zprávy.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný považuje závěr posudkové komise co se týče namítaných rozporů mezi posudkem a sociálním šetření za jasný a srozumitelný a učiněný v kontextu zdravotní dokumentace žalobce. Záznam ze sociálního šetření je pouze podkladem pro vypracování posudku, zdravotní stav posuzované osoby vyhodnocuje posudkový lékař. V případě žalobce posudková komise neshledala medicínský důvod pro nezvládání namítaných základních životních potřeb a své závěry odůvodnila, přičemž stav žalobce hodnotila komplexně a vycházela ze všech lékařských zpráv i závěrů sociálního šetření. Nárok na příspěvek na péči řádně posoudila. Správní orgány se zabývaly veškerými relevantními námitkami a důkazními návrhy žalobce a v řízení nedošlo k žádnému pochybení.

V. Posouzení věci krajským soudem

a. Základní právní východiska

10. Žaloba splňuje podmínky přípustnosti. Podala ji oprávněná osoba v zákonné lhůtě. Soud při posouzení věci vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného. O žalobě krajský soud rozhodl bez jednání.
11. Žaloba je důvodná.
12. Právní úpravu poskytování příspěvku na péči obsahuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jako „zákon o sociálních službách“) a na něj navazující vyhláška č. 505/2006 Sb. (dále jako „vyhláška“). Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách platí, že nárok na příspěvek na péči má osoba uvedená v § 4 odst. 1 zákona o sociálních službách, která „z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.“
13. Zákon rozlišuje čtyři stupně závislosti. Osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby v (a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby; (b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého

zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb; (c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb; (d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách).

14. Jednotlivé stupně závislosti se určují podle toho, kolik tzv. základních životních potřeb člověk nezvládne bez pomoci. Těchto potřeb je celkem deset: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost (§ 9 odst. 1 zákona o sociálních službách). Příloha č. 1 k vyhlášce ke každé základní životní potřebě stanoví několik aktivit, které by měl zdravý člověk všechny zvládat.
15. Z § 2a vyhlášky vyplývá, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, které pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezuje příloha č. 1 k vyhlášce, pak není schopna základní životní potřebu zvládat celkově.
16. Na základě § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti vychází ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
17. Posuzování závislosti na pomoci jiné fyzické osoby provádí posudkový lékař okresní správy sociálního zabezpečení a komise. Posudek je pak pro správní orgány stěžejním důkazem. Musí být jednoznačný, určitý, úplný a přesvědčivý. Tyto náležitosti splňuje, pokud se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám.
18. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav musí poté popsat dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudek ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014-25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018-17).
19. Nejvyšší správní soud ve vztahu k nakládání s posudkem v řízení dovodil, že se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezbavuje je to povinnosti hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti. (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-50, a ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104).
20. Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, musí tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32). Pokud si podklady posudku a samotný

posudek odporují, přičemž posudková komise tyto rozpory neodstraní a přesvědčivě nevysvětlí, měl by si žalovaný od posudkové komise vyžádat doplnění posudku, které tyto rozpory vyjasní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25).

b. Aplikace uvedených východisek na případ žalobce

Mobilita

21. Krajský soud v první řadě dává za pravdu žalobním námitkám, kterými žalobce zpochybňuje závěr posudkové komise o zvládání základní životní potřeby mobilita. Žalobce upozorňuje na rozpor závěru se sociálním šetřením a zdůrazňuje operaci páteře, postdiskotomický syndrom S1 vlevo a distální senzomotorickou polyneuropatii. Dle žalobce jsou jeho problémy způsobeny psychosomatickou poruchou a pohybovým aparátem, přičemž se vzájemně násobí, a je nutno přihlídnout také k operaci srdce.
22. Za schopnost mobility považuje vyhláška stav, ve kterém je osoba schopna (1) vstávání a usedání, (2) stoje, (3) zaujímání a měnění polohy, (4) pohybování se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, (5) otevírání a zavírání dveří, (6) chůze po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, (7) nastupování a vystupování z dopravních prostředků včetně bariérových a jejich používání.
23. Sociální pracovníce při sociálním šetření zaznamenala, že se žalobce pohybuje s pomocí berlí, ujde pouze krátkou vzdálenost a při chůzi je nutný doprovod a dohled druhé osoby. Chůzí po schodech by nezvládl, polohování na lůžku je obtížné a bolestivé a k lékaři jej vozí pečující osoba. První posudek nezvládání mobility neuznal, neboť pro to neshledal medicínský důvod. Posudková komise k tomuto závěru doplnila, že dolní končetiny neztratily svoji funkci, není dokumentována těžká porucha funkce ani ztráta funkce dolních končetin bránící chůzi ani paretické/plegické postižení dolních končetin či závažné omezení hybnosti kyčelních a kolenních kloubů. S facilitátory je žalobce dle posudkové komise mobilní. Je schopen zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušovanými zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, otvírat a zavírat dveře, používat dopravní prostředky včetně bariérových a není odkázán na vozík pro invalidy.
24. Z druhého posudku, popřípadě alespoň z napadeného rozhodnutí, není jasné, na základě čeho posudková komise k uvedeným závěrům v případě žalobce dospěla. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla dle posudkové komise kombinace hernie disku L5/S1 vlevo v roce 2014, postdiskotomického syndromu S1 vlevo, bolesti páteře, distální senzomotorické polyneuropatie, plochonoží a TEP kyčelního kloubu v květnu 2022. Ze sociálního šetření, které je podkladem posuzování zdravotního stavu (§ 25 odst. 3 zákona o sociálních službách), vyplývá, že žalobce za pomoci druhé osoby ujde pouze krátkou vzdálenost a chůzí po schodech by nezvládl. Vzniká tak rozpor mezi podklady napadeného rozhodnutí, který není dostatečně vysvětlen. Posudková komise sice zmínila, že sociální šetření dle jejího názoru nekoreluje s možnostmi žalobce, které v souvislosti se svými zdravotními postiženími v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu má, nicméně ani k tomuto závěru neuvedla nic bližšího. Odůvodnění tak

v potřebné míře nevysvětluje, proč se posudková komise odchýlila od závěrů sociálního šetření. V případě rozporu podkladů je přitom obzvlášť důležité, aby posudková komise v posudku objasnila, proč shledala, že žalobce jednotlivé aktivity v rámci této základní životní potřeby zvládá. To zvláště s ohledem na to, že první posudek se jednotlivými aktivitami v rámci základních životních potřeb vůbec nezabýval a pouze obecně konstatoval jejich zvládání a odkazem na medicínské důvody.

25. Nelze odhlédnout ani od toho, že žalobce v odvolání namítal, že základní životní potřebu mobilita nezvládá a ke každé aktivitě uvedl konkrétní tvrzení. Žalovaný pochybil, jestliže si od posudkové komise nevyžádal doplnění posudku s cílem vyjasnit tyto rozpory. Protože tak žalovaný neučinil a vycházel z podkladů, které jsou neúplné a nepřesvědčivé, nedostatečně zjistil skutkový stav a zatížil napadené rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.
26. Ve vztahu k mobilitě žalobce uvádí, že posudková komise vycházela z nesprávných informací, což vyplývá z uvedení roku operace páteře 2000 místo 2014. Vzhledem k současnému projednávání také jiné věci žalobce je podle něj zřejmé, že posudková komise pouze kopírovala své závěry. Posudková komise v druhém posudku skutečně uvedla rok operace páteře 2000, a to na jeho s. 4. V diagnostickém souhrnu a úvodu posudkového zhodnocení však uvedla rok 2014. Krajský soud má proto za to, že posudková komise vycházela ze správného roku konání operace páteře. Co se týče druhé věci žalobce, ta není předmětem nyní vedeného řízení, a proto se k ní krajský soud na tomto místě blíže nevyjadřuje.

Oblékání a obouvání

27. Obdobně krajský soud přisvědčil žalobci v otázce posouzení základní životní potřeby oblékání a obouvání. Žalobce namítá, že závěr posudkové komise je v rozporu se záznamem ze sociálního šetření. Podle vyhlášky se za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu považuje stav, kdy je osoba schopna (1) vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, (2) rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, (3) oblékat se a obouvat se, (4) svlékat se a zouvat se, (5) manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
28. Dle záznamu ze sociálního šetření se žalobce sám nezvládá obléknout ani obout. První posudek neuznal nezvládání oblékání a obouvání s odkazem na lékařskou zprávu praktické lékařky z července 2022, dle které žalobce úkony péče o vlastní osobu vč. oblékání zvládá sám. Druhý posudek nezvládání této základní životní potřeby neuznal z důvodu absence těžké poruchy funkce horních a dolních končetin, zraku a duševních schopností, a tedy absence medicínského důvodu. Dále posudková komise uvedla, že rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností je dostatečný a nebyly prokázány anatomické nebo funkční ztráty obou horních končetin s nemožností využít protézu, ani onemocnění páteře s celkovým ztuhnutím a omezením exkurzí hrudníku, ani praktická nebo úplná nevidomost obou očí, ani těžké duševní poruchy spojené se sociální dezintegrací.
29. Přijala-li posudková komise posudkový závěr, který odporuje zjištěním učiněným při sociálním šetření, bylo její povinností tento závěr náležitě odůvodnit, např. podrobnějším zhodnocením rozsahu postižení žalobce a tím, zda a jak toto postižení žalobce při oblékání a obouvání fakticky omezuje. To však posudková komise neučinila a její závěry tak nelze považovat za přesvědčivé. Žalobce v odvolání uváděl, že si oblečení vybere a rozezná rub a líc, nicméně z důvodu svého postižení se obleče a obuje pouze s cizí pomocí. Ve druhém

posudku ani napadeném rozhodnutí však není odůvodněno, jakým způsobem postižení žalobce ovlivňuje jeho schopnost se obléci a obout. Pouhé shrnutí toho, čím žalobce netrpí, nelze považovat za odůvodnění nezvládání této základní životní potřeby. V tomto ohledu soud shledal druhý posudek rovněž neúplný a nepřesvědčivý.

Tělesná hygiena

30. Oporu v podkladech dle žalobce nemá ani závěr posudkové komise, že je schopen zvládat tělesnou hygienu. Podle vyhlášky se za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu považuje stav, kdy osoba je schopna (1) použít hygienické zařízení, (2) dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, (3) provádět celkovou hygienu, (4) česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
31. Dle záznamu ze sociálního šetření žalobce provede ranní hygienu s dopomocí. Sprchování probíhá ve sprchovém koutě, kde žalobce sedí na sedátku, a pečující osoba jej kompletně umývá. První posudek neuznal nezvládání osobní hygieny s odkazem na lékařskou zprávu praktické lékařky z července 2022, dle které žalobce úkony péče o vlastní osobu vč. mytí a česání zvládá sám. Druhý posudek nezvládání této základní životní potřeby neuznal, neboť se nejedná o těžkou poruchu funkce obou horních a dolních končetin, ztrátu zraku ani duševních kompetencí bránící provedení celkové hygieny. Žalobce je dle posudkové komise schopen se umýt u umyvadla, manipulovat s baterií, připravit si lázeň. Je schopen se učesat nebo pečovat o ústní hygienu za pomoci různých pomůcek jako např. přidržovací madla v koupelně, sedáku u umyvadla nebo ve vaně apod.
32. Z druhého posudku nevyplývá, jak posudková komise ke svému závěru dospěla, přestože při sociálním šetření bylo zaznamenáno, že žalobce k ranní hygieně potřebuje pomoc a umývání těla kompletně zajišťuje pečující osoba. Není jasné, z čeho posudková komise usoudila, že je žalobce schopen připravit si lázeň, nicméně ve vztahu k ostatním uvedeným schopnostem nelze odhlédnout od toho, že sám žalobce v odvolání uvedl, že s obtížemi je schopen dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla a provádět celkovou hygienu. Uvedl také, že je schopen se česat, provádět ústní hygienu a holit se. Přesto má krajský soud za to, že posudková komise měla svůj závěr odůvodnit přesvědčivěji, zvláště ve vztahu k rozporu se sociálním šetření, konkrétně k potřebě dopomoci s ranní hygienou, která v sociálním šetření není blíže specifikována a posudková komise neuvádí, jak ke svému závěru o zvládání těchto aktivit dospěla. V posudku také chybí úvaha o tom, zda je žalobce s ohledem na svůj zdravotní stav schopen provádět celkovou hygienu, vyjma možnosti připravit si lázeň, která však není podložena ani blíže odůvodněna. I tato část druhého posudku tedy vyžaduje doplnění.

Osobní aktivity

33. Žalobce dále namítá, že nezvládá osobní aktivity, konkrétně že je upoután pouze na svůj dům, což je v rozporu s většinou osob stejného věku, a není schopen si zajistit nákupy, vyřešit obchůzky úřadů či navštívit přátele. Podle vyhlášky osoba zvládá tuto životní potřebu, je-li schopna (1) navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, (2) plánovat a uspořádat osobní aktivity, (3) styku se společenským prostředím, (4) stanovit si a dodržet denní program, (5) vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

34. Dle záznamu ze sociálního šetření žalobce nevykonává žádnou činnost a veškeré úřední a osobní záležitosti vyřizuje jeho rodina. První posudek nezvládání osobních aktivit neuznal. Druhý posudek neuznání této základní životní potřeby odůvodnil shrnutím, jaký zdravotní stav se považuje za neschopnost provádět osobní aktivity. Stav duševních a smyslových schopností žalobce posudková komise považovala za dostatečný a přiměřený věku.
35. Ve vztahu ke schopnosti žalobce vykonávat osobní aktivity nelze ve druhém posudku nic konkrétního nalézt, vyjma toho, že stav duševních a smyslových schopností žalobce je dle posudkové komise dostatečný a přiměřený věku. Ze druhého posudku neplyne, jakým způsobem se posudková komise vypořádala s možností žalobce vykonávat osobní aktivity. V záznamu ze sociálního šetření je uvedeno, že žalobce nevykonává žádnou činnost a že s výkonem osobních aktivit potřebuje dopomoci. Všechny záležitosti zařizuje rodina. Žalobce v odvolání obecně namítal, že není schopen zvládat jakékoli volnočasové aktivity, pouze se snaží udržovat v kondici, jak myšlenkové, tak fyzické. Uvedl, že do zaměstnání nechodí, nezvládne si naplánovat a uspořádat osobní aktivity ani stanovit a dodržet denní program. Pokud posudková komise dospěla k závěru, že stav duševních a smyslových schopností žalobce je dostatečný a přiměřený věku a zdravotní potíže mu ve výkonu osobních aktivit nebrání, měla svůj závěr odůvodnit, a to v konkrétních souvislostech, tj. posoudit, zda a jak konkrétně jednotlivé zdravotní obtíže žalobce při výkonu osobních aktivit limitují. Ani v tomto ohledu proto nelze druhý posudek považovat za dostatečně přesvědčivý.

Péče o domácnost

36. Žalobce taktéž namítá, že nezvládá péči o domácnost. Vzhledem k tomu, že nezvládání této základní životní potřeby bylo uznáno a o této skutečnosti tak není spor, nepovažuje krajský soud za potřebné se k námitce blíže vyjadřovat.

Další námitky žalobce

37. Žalobce upozorňuje na to, že posudková lékařka při návrhu rehabilitace nezohlednila, že ani na rehabilitaci není žalobce schopen se dostat. Míří-li žalobce svou námitkou na nedostatečné odůvodnění nezvládání péče o zdraví, uvádí soud následující. Za schopnost zvládat péči o zdraví se považuje stav, kdy je osoba schopna (1) dodržovat stanovený léčebný režim, (2) provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, (3) rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc. Záznam o sociálním šetření se k možnostem žalobce provádět rehabilitaci nevyjadřuje, stejně jako druhý posudek a napadené rozhodnutí. Taktéž v této otázce tak žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, nevyžádal-li si doplnění druhého posudku.
38. Co se týče nesouhlasu žalobce se závěry posudku, že jeho stav nelze hodnotit jako dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, nezbyvá krajskému soudu než uvést, že dlouhodobost nepříznivého zdravotního stavu a jeho funkční dopad na schopnost zvládat základní životní potřeby je podmínka pro uznání závislosti na pomoci jiné osoby. Posudková komise ani žalovaný nepopírají dlouhodobý nepříznivý zdravotní stav žalobce. Žalovaný v nyní napadeném rozhodnutí neuznal nárok žalobce na příspěvek na péči, avšak ne proto, že by sporoval, že je dlouhodobě nemocný, nýbrž proto, že se nedomnívá, že daná

zdravotní postižení ovlivňují jeho schopnost vykonávat dané aktivity do té míry, že by toho nebyl schopen. S tím souvisí také závěr žalovaného, že žalobce nemůže předmětné zkoumané činnosti provádět bez obtíží, na který žalobce upozorňuje. Jak žalovaný uvedl v napadeném rozhodnutí, pro účely přiznání příspěvku na péči se za neschopnost zvládat základní životní potřeby nepovažuje jakákoli porucha funkční schopnosti. Podle § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách se funkční schopnosti hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Vyjádření žalovaného tak není v rozporu se závěrem o zvládání základních životních potřeb, jak naznačuje žalobce.

39. Žalobce dále nesouhlasí s postupem posudkové komise, která vydala druhý posudek, aniž by byl žalobce osobně přítomen jejímu jednání. Vzhledem k rozporu mezi jednotlivými podklady to žalobce považuje za výrazný zásah do jeho práv. K osobnímu vyšetření posuzované osoby Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně vyslovil, že toto vyšetření by mělo být pravidlem, od kterého se lze odchýlit pouze tehdy, je-li možno vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek pouze na základě písemných podkladů. Případný odklon od tohoto pravidla musí být náležitě odůvodněn (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2023, č. j. 6 Ads 100/2022-30, a tam odkazovaná judikatura). Vzhledem k výše vyřčenému názoru o neúplnosti a nepřesvědčivosti druhého posudku se krajský soud touto námitkou dále nezabýval. Bude na posudkové komisi, aby opětovně posoudila, zda považuje za vhodné žalobce přizvat k jednání, či nikoli, a svůj závěr odůvodnila. Pokud dojde k závěru, že osobní přítomnost žalobce není potřebná, musí jasně vysvětlit, z jakého důvodu tomu tak je.
40. Vzhledem ke všemu výše vyřčenému krajský soud nepovažoval za potřebné provádět výslech paní L. B., který žalobce navrhoval. Zároveň ani nepřistoupil k vypracování nového posudku v otázce posouzení stupně závislosti, neboť důsledné doplnění posudku posudkovou komisí a zhodnocení zdravotního stavu žalobce bude dále předmětem následujícího správního řízení. V něm se bude posudková komise zabývat také případnou relevantností žalobcem doložených lékařských zpráv.
41. Krajský soud na závěr dodává, že nikterak netvrdí, že žalobce skutečně nezvládá životní potřeby, které žalovaný a posudková komise uznali za zvládané. Nicméně způsob, kterým žalovaný a posudková komise pojali své rozhodnutí a posudek, neposkytuje dostatečné odůvodnění jejich závěrů. Neplynou z nich jasné, konkrétní a přesvědčivé důvody, pro které neuznali nárok žalobce na příspěvek na péči, a dostatečně nevysvětlili rozpory mezi jednotlivými podklady. Žalovaný a posudková komise tak následně přistoupí k novému posouzení věci a vytýkané vady napraví.

VI. Závěr a náklady řízení

42. Jak plyne z výše uvedeného, rozhodnutí žalovaného je v kritizovaných částech nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a chybí mu dostatečně zjištěný skutkový základ ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Krajský soud ho proto zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení váže žalovaného právní názor krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

43. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl v řízení úspěch, a proto mu náleží náhrada nákladů řízení, které mu vznikly v souvislosti s právním zastoupením advokátem. Podle § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, platí, že v řízení o žalobě ve věci nároků fyzických osob v sociálním zabezpečení ve správním soudnictví je tarifní hodnotou 5 000 Kč. Ve smyslu § 7 bod 3 advokátního tarifu činí sazba za jeden úkon právní služby 1 000 Kč. Krajský soud vycházel z toho, že zástupce žalobce učinil ve věci dva úkony právní služby (příprava a převzetí věci, sepsí žaloby). Ke každému úkonu právní služby náleží náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 3 citované vyhlášky ve výši 300 Kč. Zástupce žalobce není plátcem daně z přidané hodnoty. Celková výše nákladů řízení žalobce tak činí 2 600 Kč.
44. Neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 30. října 2023

Petr Sedlák
samosoudce

